

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊՈՒԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 Ձր.
Վեցամսեայ 6 Ձր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Երկու քիչ և եկ ճրարով

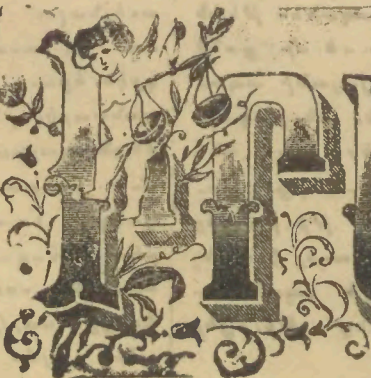
Տարեկան 14 Ձր.
Վեցամսեայ 7 Ձր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօլ.
Վեցամսեայ 1.50 Տօլ.

ԿԱՆԵՍԵ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵՐ.

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Գրութիւնք եւ չեմ
տրուիր

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆԻ

ԿԱՐՍԻՐ ԺԱՍՈՒՅԸ

Ողբացեալ մեծ հրապարակագրին յոյժ հետաքրքրական և հրահանգիչ այս երկը՝ որ իր գլուխ գործոցն է, և որ ժամանակակից հայ կեանքի իրականութեան ճշգրիտ պատկերացումն ընկալով բարձրօրէն գնահատուած է ամէն կողմէ, լոյս տեսաւ Իրաւունքի տպարանէն: Կարծէ որ այս գիրքը ամէն հայ կարգայ և ունենայ իր գրագարանին մէջ:

Գինն է 1 ֆր. 10 սանթիմ դրամը կանխիկ զրկելու պայմանաւ:
Գիծել Իրաւունքի խմբագրութեան

ՎԵՐՋԱՑՈՂ

ՆԱՏԱԾՐԱՆԸ

Մեծ ոճրագործ Ապտուլ-Համիտի գահաճառովը բացուած Օսմանեան Խորհրդարանի Ա. նստաշրջանը գոցուեցաւ անցեալ շաբթու Սուլթան Մուհամմէտ Ե. ի գահաճառովը:

Շուրջ ինը ամիս տեւող խորհրդարանական այդ շրջանը չուներ ցաւ չատերու ակնկալած բեղմնաւորումը:

Առաջին երեսփոխաններու ընտրութեանց պահուն Օսմ. Գոմիթէին բռնած երկսայրի ընթացքը, այսինքն յառաջդիմասէր քրիստոնեաներէ աւելի յետադիմական մահմետականներու հետ գործակցելը և այս վերջինները իրենց գիրքերուն և պաշտօններուն մէջ պահելու գաղտնի համաձայնութիւնը, որ գաղափարական դաւաճանութիւն մըն էր, տուաւ իր գառն պտուղը շերտաւորութեան ապստամբութեամբը, որ մազ մնաց ջնջէր ամէն ինչ, թէ՛ Խորհրդարան թէ՛ Գոմիթէ և թէ Օսմանեան իշխանութիւն:

Մակեդոնիոյ բանակը միայն որուն քանի մը գունդերը արդէն Պալոյ մէջ շերտաւորութեան յառաջագահները եղած էին, հըրաշքով մը կարելի է ըսել կրօցաւ յաղթական արշաւանքով մայրաքաղաքին տիրելի և սահմանադրութիւնը ու Խորհրդարանը և Օսմ. Գոմիթէի պետերը փրկելու Այո՛ մազ մնաց որ այս

վերջինները իրենց մեծ սխալին կամ աւելի ճիշդը գաղափարի դաւաճանութեան պատիժը կրէին: Բայց աւելի անոնք փրկուեցան և անդին կիլիկիոյ մէջ բազմաշարժար հայ ազգը քառութեան նոխազը եղաւ տարապարտուց:

Այդ մեծ փորձութենէն յետոյ ընդունող Խորհրդարանական, քառամսեայ շրջանին մէջ Օսմ. Գոմիթէն, լաւ դաս մը առնողի նման, փոխանակ խրատուելով, բաղկացուցիչ ոչ-խլամ տարբերու հետ սերտօրէն եղբայրակցելու, ալ աւելի անձնատուր եղաւ թուրք ազգայնամոլութեան և իսլամական մոլեռանդութեան: Եւ գործը հասցուց մինչև հոն որ Վնկերակցութեանց Օրէնքով մը փորձեց կապել ու կաշկանդել ոչ-թուրք քաղաքական կազմակերպութեանց այն ձեռքերը, որոնք բռնակալութիւնը քակելու էն հատու տապարները եղած էին:

Եւ այդ օրէնքով կրկին հիմք դրուած եղաւ նորօրինակ բռնակալութեան մը որ առաջինէն դիմակով մը միայն կը տարբերէր սահմանադրութեան դիմակէն: Եւ այդ Ասկէ անդին կրկին պիտի սկսի ոչ թուրք քաղաքական կազմակերպութեանց դէմ հալածանքը: որոնք մուլթին մէջ պիտի շարունակեն իրենց գոյութիւնը, որուն պիտի հետեւի լրտեսութիւնը, բանտը, աքսորը, և պիտի ըլլայ «էսկի թաս, էսկի համամ», Սա որչափ ցաւալի նոյնչափ այս

լանդակ սխալ մըն է Ահմէտ Բիշայի և իւրայիններու կողմէ: Մաղթելի է որ Օսմ. Խորհրդարանը իր յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ սրբագրէ պայն:

Փակուող նստաշրջանի միակ ծափահարելի գործը եղաւ Օսմանէն մինչև վան և աւելի անդին երկաթուղւոյ շինութեան արտօնութիւն տալու որոշումը ամերիկեան դրամատան մը: Երկրին զարգացման գերազանցապէս նպաստող այս որոշումն ալ կը պարտինք Հանրագումար Երեսփոխանի հայազգի նախարար Գարբիէլէ Էֆ. Նարատուրկեանի բուռն ջանքերով: ջանքեր որոնք մազ մնաց պիտի վիժէին Օսմ. Գոմիթէի պետերէն Հիւսէյն Ճահիտի և իր համախոհներու ընդդիմութեանց առջև: Բայց հայ նախարարը Խորհրդարանի վերջընթեր նիստին մէջ այնչափ յաջողակօրէն կրցաւ պայքարել, որ միշտ երեսփոխանաց մեծամասնութիւնը իր հետ ունեցող ճահիտը այս անգամ պարտուեցաւ և Նարատուրկեանի առաջարկը ժողովոյ մեծամասնութենէն ընդունուեցաւ ցնծալի ծափերով:

Ա. նստաշրջանը գոցուեցաւ այս ուրախառիթ որոշումին յաջորդ օրը: յորում Մերակոյտը եւս հաստատեց նոյն որոշումը, որ գոհունակութիւն և ցնծութիւն կը պատճառէ բոլոր Փոքր Ասիացիներուն եւ մանաւանդ Հայերուն:

Յ. Պոլսպէր

ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿ

ԺԶ

Ն խորդ յողուածով ինչպէս որ ընդգծել էինք Դուրեւ Ս. Պատրիարքի կիլիկիոյ կոտորածներուն առթիւ համազուգի յիշատաւագիւրի ձևին ունենալով արի եւ արուձեռնակ մը ընելու պարտաւոր է, չմէ կողմէ իր գիրքը եւ անոր պահել հանրութեան եւ կառավարութեան առջև:

Նախարարներուն Հայոց պատրիարքարանին առաւած այցելութիւնները մեր կսկիծը իրր թէ ամոքելու եւ մեր վերջին սպեղանի քանդմաք կեղծաւոր միջոց մէջ, այս կեղ

ծիքին առջեւ թուլնալու տկարանալով չէ Ծ. Եղիշէ պատրիարքը: Պատրիարքարանի դռներն 'ի հարկէ եկող փայա հիւրերուն առջեւ չէ կարելի փակել սակայն փայաները մեզի այցելութեան եկան ր. ելով թուլնալու տկարանալու, կեղծ օսմանցութեան մարտիք քշելու ատենը շատուց անցած է:

Հայը թուրքոյ մէջ օսմանցի է երբ օսմանցի ըլլալու բոլոր պարտականութիւնները անթերի եւ սխալներ իր կատարած առեն օսմանցիութեան բոլոր իրաւունքները վայելու վիճակի մէջ լինի, երբ իրաւունք արդարութիւն եւ հաւասարութիւն լինի, ապա թէ ոչ անոր օսմանցիութիւնը բռնութեան ներքեւ ի հարկէ ուղիղ չըլլար եւ առիթը ներկայանալուն պէս գիտուն ճարտար խոհի իր գոյութիւնը պահելու պահպանելու եւ կապաղի ոսմանց շունքներ պաշտպանուելու համար:

Օսմանեան Խորհրդարանին կողմէ Ատանա զրկուած երեսփոխան Պապիկեան էֆէնտիք վերագործին նոյն իսկ հետեւեալ օրը հովերը փոխուեցան, թիւրք մամուլին ոմանց մէջ համերաշխութեան խօսքեր տեղի կուներան, բայց կեղծաւորներն ուր էին երեք ամիսներէ ի վեր, երբ Հայ թերթերը եւ Եւրոպական թերթերը, որ վարչութեան մեղսակցութեամբ եւ գիտութեամբ դարձուած խժըր-ժուրնները, կոտորածները հրձիգութիւնները, առեւանգութիւնները, բռնի իսլամացումները եւ 80,000 Հայերու կոտորածները եւ բարգաւաճ նահալի մը մոխիրի վրայ չըստիլը օրն օրին հրատարակած առենին խուլերէն էին չէին լսել, կուրցեր էին չէին տեսներ, գուր կարեկցութիւն համերաշխութիւն, օգնութիւն իրաւունք արդարութիւն, ասոնց ամէնքը ի կ խոսք եւ սին օգ դարձեր էին այդ կեղծիքով շարախալ թշուառներուն համար:

Եւ այդ կեղծարարներուն պարագլուխ եւ ժեօն թիւրքաւոր օրկամը, տեսիլք թէ ինչ կը մտածէ, Թամիկն որ այս դժոխային կոտորածներուն տաք օրերուն մէջ իր չ հասակաւ թիւններով շշանաւոր գիր կատարեր էր:

«Սա կէտը պէտք է գիտնանք թէ նոր վայելութիւնը (եփօն Բիբր'ուրէժիմին կ'ակնարկէ) պարտաւոր է օ մ. ազգին ու ամբողջ մարդկութեան տալ այդ եղբերգութեան հսկիւր: Ասիկայ պատուի խնդիր մէ մեզի համար: Նոր վարչութիւնը, միայն ճշմարտութիւնն եւ արդարութիւնը առաջնորդ ունենալով, կրնայ սրբել այն աղտը որով ոճրագործները կը

1906 օգոստոս 5 Մթ. զաֆէր Էդդ/Ն

Շահը հրովարտակով խորհրդարան կը շնորհէ երկրին։

Հոկ. 7 ին Պարսկաստանի առաջին Ազգ. ժողովը հանգիստաւորապէս կը բացուի, եւ դեկ. 30 ին Շահը Մէհլիսի մշակած «Քանուներէ Էսա-սին» կ'ստորագրէ։

1907 յունվար 8 ին կը մեռնի Մու-զաֆէր էղդին եւ իր որդին Մէհ-մէտ Ալի Շահ Թագ կը կապէ յունվար 19 ին։

Նոր Շահին եւ մէհլիսին մէջ կ'սկսէ կռիւն թշնամութենէն։

Մէհլիսին ղէմ դաւադրութիւններ կը զօրանան։ Յեղափոխական շարժումը կը կազմակերպուի կարգ մը սեփականութեան մէջ։ Քէրէմիյի մեծ կրօնականները սահմանադրականներու ի նպաստ կը բարոյզեն։

Շահը սարսափած ժողովրդական տահալին յուզումէն կը հրովարտակէ որ Պարսկաստանի միապետութիւնը սահմանադրական է։

Օգ. 30-ին Աթա Պէկը աղամ կ'ըստանա իր իշխանականներէն իրր դաւաճան սահմանադրութեան։

Շահը իր մաքիմիական ոգուն համար հակակրօնի կը դառնայ ժողովրդեան։

Հոկ. 26 Ազգ. ժողովը կը կազմէ սպասական դահլիճ՝ որ, զոր Շահը հստակուի վաւերացնել։

Նոյ. 12 ին առաջին անգամը ըլլալով Շահը խորհրդարան կերթայ եւ իր հաւատարմութեան երդումը կը կրկնէ յայտնելով որ սահմանադրութիւնը «սուրբ հաստատութիւն» մըն է։

Շահին ու ազգին միջեւ սակայն յարաբերութիւններ երթալով կը լարուին։

Դեկ. 15 ին մզկիթներուն մէջ եւ հրապարակաւ Շահը կամքաստանութիւնը դաւաճան եւ երդմնադրուի։

Շահը ձերբակալել կուտայ Ազգ. ժողովը իրեն զրկած պատգամաւորութիւնը եւ Նասր էլ Մուլք Նախարարապետը, զոր հրաման կրնէ սպաննել։ Անգլիական դեսպանը կը փրկէ զինք եւ կը ճամբէ Սուրպա։

Սորհրդարանի գոյութիւնը վտանգի մէջ է. երկուստեք կը զինուորին։ Շահը Ռուս խորհրդականներին ազդեցութեան տակ է։ Ժողովուրդը ելեկտրացած՝ զինուած կերթայ կը հսկէ խորհրդարանին շուրջը եւ մէհլիսը մնայուն նիստ կը յայտարարէ։

Շահը վախնալով որ դահլիճը կ'ենն զինքը կամ կսպանեն՝ կընդունի Մէհլիսին պահանջները ի միջի այլոց հեռացումը յետադիմական խորհրդականներուն։ Շահը նրդում կընէ նորէն անգլ. եւ ռուս դեսպաններուն սահմանադրութիւնը պահպանելու համար։

Պետական հարւածի այս անյաշող փորձէն յետոյ նենգամիտ Մէհմէտ Ալի Շահը կսկսի այս անգամ զօրացնել իր թիկնապահ զօւնդը եւ աղատականներուն ղէմ կսկսի մուր ու դաւադրական յարձակումներ ու սպաննութեան փորձեր ինչպէս իրարի հարուստ Ֆէրիտունի սպանումը, որովհետեւ օգնած էր աղատականներուն։

Առերեւոյթ անդորրութիւնը չկընար խաբել հեռասան մտքերը։ Մասուրը կսկսի ձայն բարձրացնել եւ ուղղակի յարձակիլ արքայատոհմին վրայ։ Էլեկտրիկներու թիւը կը բազմապատկի եւ իրենց քաղաքական զինքը կը զօրանայ։

1908 փետր. 28 ին Շահին վրայ երկու ուժեր կը նետեն երբ քաղաքի միջով կանցնէր։ Հարուածը չի յաջողիր եւ ժողովուրդը կ'ափ

սոսայ փորձին վիժումը։

Յունիս 7 ին Շահը ձերբակալել կուտայ կալ մը աշանաւոր անձեր։ Ա. զիլիյի եւ Ռուսիյի դեսպաններուն մէջ կը տիրէ անահմայ նստիւն, մէկը ժողովրդին իրաւունքները կը պաշտպանէ, միւսը յանդի։ (Շարունակելի)

ՍՏԱՆԱԾՈՒ ԿԱԿԱՐԱՆՈՅ Ի ՆՊԱՍՏ

10 Օգոստոս 1909 Վառնա
... Խմբագիր

«Իրաւունք» լրագրոյ
Ներկայիս կը խնդրենք գնահել ձեր ազգայնական թերթի մէջ հետեւեալը, ի գիտութիւն Վառնայի Հայ հասարակութեան։

Ատանայի դժբաղդ արկածնալիւնութիւնը ի նպաստ տեղի կազմուած Տիկնայից մասնախումբս Վառնայի Հայ հասարակութեան հաւաքեց 1062 կրտսեր զգեստ, զոր գնահելով երկու տոնուկի մէջ՝ տեղւոյս պատ. Թագապի խորհրդի ձեռամբ ուղարկեց Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարան։

Ասկէ զատ որքան որ ալ մասնախումբս յանձնառութեան մէջ չէր մտնէր դրամական հաշիւակալութիւն սակայն մասնախումբս չուզելով մերժել մի քանի բարեւէր ազգային ներու կողմանէ ինքնաբերաբար եղած դրամական նուէրները՝ հանգանակեց նաեւ 31 ֆր. 10 ս. ի գումարը որոյ վրայ աւելցնելով Եկեղեցւոյ մէջ յատկապէս այդ նպատակաւ դրամած պահել արդիւնքը 129 ֆր. 55 ու կէս սանթիմ, կազմեց ընդամենը 160 ֆր. 65.20 ս. ի գումարը որմէ հանելով զգեստեղիւնաց հաւաքման համար եղած 11 ֆր. 5 ս. ձախքը մնացածը նոյնպէս ուղարկեց Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանը ձեռամբ Տ. Գալուստ Սահաթեանի Յարգաւոր ի գիտաց Տիկնայից Մասնախումբի Անդամի Սգնալտեան

Թ. Գ. Սոյն դրամին հետ միասին ուղարկուեցաւ նաեւ միեւնոյն նըպատակին գործածուելու համար միեւնոյն հասցէին, տեղւոյս ֆրանսական Ս. Անտրէաս զպրոցի Հայ աշակերտութիւններու միջեւ հաշիւակալութեամբ՝ 63 20 ֆր. ի գումարը։

Նոյն

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՒ ՍՏԱՆԱԾՈՒ ԿԱԿԱՐԱՆՈՅ

Սորհրդոյ վերջնականապէս կազմած ըլլալով կարող ու պարտաճանաչ տարրերէ բաղկացեալ միասնացական մարմին վարժարանաց համար, կը փութայ հրատարակութեան տալ նաեւ հետեւեալ որոշումները. ի գիտութիւն յարգելի ծնողաց եւ պաշտպանաց։

Վարժարանաց վեջաբացումը տեղի պիտի ունենայ յանաշիկայ Սեպտեմբեր 1 ին։ Աշակերտաց արձանագրութիւնները կ'սկսին սեպտ. 16 ին մինչ ց'15 սեպտեմբեր. Ուստի աշակերտի վաճառք մանկուք պարտին չերկայանալ Թաղ. Սորհրդարան վերջնականապէս ժամանակ միջոցին մէջ։

Այն ծնողները որոնք չպարտական նախորդ շրջանի մէջ իրենց զաւակաց ամսաթոշակներէն ոեւէ մաս մը անվճար թողուցած են պարտին անպատճառ վճարել զայն արձանագրութեան վարկեանին իսկ։ Ամսաթոշակները կ'անելի կը վճարուին իւրաքանչիւր ամսոյ ըսկզբը։

Թաղ. Խորհուրդ
Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ
12 Օգոստոս 1909 Վ. Ն. Ս.

ՀԱՇՈՒՆՅՈՑ

Ի Նկատու Ազգ. Վարժարանաց տրուած Թատերական Անկախացման

Մուտք	
Մասնաւոր տոմսակներէ	1044 ֆր.
Նուիրատուութիւններէ	98 »
	1142
Ելք	Ֆ. Ս.
Դեպքանական խմբին	160
Սարգիսի վաճար	40
Ելակարգի թիւ. ճարտարապետ	15
Յայտարարութիւն. փոխգործիչ	2 20
Չստացուած ձախք	10 80
Բաթլիներ	20
Գանձելի	18
Մնացորդ հասոյթ	896
	1142

Վառնա, 11 Օգոստոս 1909

Կը խնդրուի Իրաւունք լրագրոյ բաժնեգրներէն որ հաճին ներկայ տարւոյ բաժնեգրները դրել մեզ միջեւ ամսույ 25-ը, եւ զմեք ալ մեր վճարումները պիտի ունենանք։ Այդ թրուականին չի հասցնող պարագայէս մեզ վնասի եւ դժուարութեան ենթարկուած պիտի ըլլայ։

Ս. ՉԳԱՅԻՆ

Պոլսոյ Իտալական, Անգլիական եւ Ռուսական դեսպանները անձամբ եւ իրենց Ա. Թարգմանները միասնեղ տուած յաջորդաբար փոխադարձ այցելութիւն տուին Ս. պատ. Խորհրդին։ Տեսակցութեան միջոցին խօսքը զխաւորապէս Ատանայի արկածնալիւնութեան եւ նոյն վիճակին դարձանման միջոցներուն վրայ դարձած է։

Պոլսոյ թերթներուն մէջ կը կարդանք որ Ռուստուքի եւ Թիւրքիայի ազգային փափաք յայտներ են Առաջնորդ ունենալ Տէր Ղեւոնդ Մ. Վ. Դուրեանը, որ այժմ պատր. փոխտնորդ է ի Պոլսոյ, եթէ Արշարունի եպիսկոպոս չը պիտի ստանձնէ Պուլկարիոյ եւ Ռուստուքի Առաջնորդութիւնը։

Եթէ այդ փափաքը յայտնող անհատներ գտնուած են, չի նշանակել թէ Պուլկարաշայոց ընդհանուր փափաքը այդ է, ընդհակառակը Պուլկարաշայոց կը փափաքին եպիսկոպոսացեալ տառաջնորդ մը ունենալ, ու անհամբար կ'սպասեն որ Պատրիարքարանը ստիպէ Արշարունի Սրբազանը որ օր առաջ զայն իր պաշտօնին գլուխը եւ ձեռնարկէ նախնական գործողութեանց, օհմանադրապէս առաջնորդ մը ընտրելու եւ առաջնորդական վիճակի մը հանգամանք տալու համար պուլկարիոյ գաղութին։

Ստոյգ է որ Պուլկար կառավարութիւնը միշտ պատրաստա-

կամութիւն ցոյց տուած է հայոց Առաջնորդին համար 5-6000 ֆր. աջակցութիւն րձելու, նոյնպէս ալ վարժարաններու համար, բայց մեր անկախութեամբ վիճակին պատճառաւ զրկուած ենք պուլկարական օրէնքին եւ հաւատարմութեան բարեացակամ տրամադրութեանց արգասիքը վաճելէ։

Ատանայի մէջ կ'ստացան հաշուած Գասապ Օղլու երեք եղբայրներու մայրը անցեալ ուրբաթ Սէլամըքի տարողութեան միջոցին Սուլթանին ներկայացուց աղերսագիր մը, որով կ'աւանդենք անպարտութիւնը, անոյց վճարին յետոյ կոչուած եւ իրենց վիճակին դարձան մը կը խնդրէր իրենց կիներ դատական ճամբով ալ պիտի աշխատի եղբր ապացուցանելու համար իր տառաքող զաւակներուն անմեղութիւնը։

Ատանայի մէջ ճնշումի եւ քաղաքականութիւն տուող Ասլան, եան եւ ուրիշ Հայեր գրաւորապէս դիմած են պատեհազմական տեսանիւն չեղեալ նկատել տալու համար իրենց այն վկայութիւնները։

Գարրիէլ էֆ. Նորատունկեան դատ բացած է Թանլիկի խմբա. գրապետ Հիւսէին Ճահիտի դէմ եւ 1000 լիրա փոխարինութիւն կը պահանջէ զրպ. տիշ յողուածներուն համար, եւ այդ գումարը պիտի յատկացնէ օսմ. նաւատորմին։

Ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյ խոստացեր է Ատանայի Տօքթ. Ս. Թէրզեանի թէ ահէն ինչ գոհացուցիչ կերպով ընդհուպ պիտի լուծուի եւ միեւնոյն մէկ ու կէս ամիս Ատանայի բանտարկեալները պիտի արձակուին։

Սեւանիկի մէջ ի նպաստ Ատանայի արկածնալիւնութեան տըրուած նուագահանդէսէ մը 1000 սկի հասոյթ գոյացեր է։

Շուշիի քաղաքապետ Քալանթարեանը եւ իւր կիներ վիւրաւորեցին իսկ խորթ որդին սպաննեցին անծանօթ մարդիկ, ոճիրը գործուած է կուսակցական հողի վրայ, կասկածով բռնուած են վեց հոգի։

Վախ կայ որ այս նոր դէպքը պատճառ ըլլայ Հայոց դէմ նորագոյն խոտութիւններու ռուս կառավարութեան կողմէ որ վերջերս մ. նաւանդ Վեհ. Խոյսիսեան կաթողիկոսի կողմէս հանդէս ի վեր խոտութիւնները նուազեցուցած էր ու բանտարկեալները ազատ ձգել ուզուծ։

Կողկասի մէջ յայտնուած է «Կալմիր Դրօշակ» անունով կազմակերպութիւն մը որ պարզապէս հարուստներ կողպտելով կըրտղի ձղեր։ Շուշիի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Արտէմ Դանիէլեան անունով 19 տարե-

կան պատանին, որ տեղեկաբերն
ն եղեր Վարմիր դրոշակ գողտ-
նի ընկերութեան: Այս պարոնը
իբրեւ լրագրական երախ կը
պատի գղեր պոնգաները և ծա-
նօթ հարուստներուն բոկարան:
ները և տեղեկութիւններ հաւո-
քելով թէ որքան պատրաստ գը-
մամ ունին իրզնց մօտ, լուր կու-
տայ եղեր Վարմիր Դրոշակներն-
ներուն որոնք բունի կամ աւա-
զակային միջոցներով կը կողոպ-
տեն եղեր:

Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ա Թ

Թիւի՝ ԲԻԼ

Օսմանլը բաւարարեալ ճումա
էրթէսի կիւնի պաքանտը՝ նոյեմ-
բերտէ աչըմագ շարթը իւլէ՝ Մէճ.
լիս սեն կիւնլէրինտէ Անտօլուտա
Սամսոնտան Վանա գատար 2000
քիւմէթօլըգ պիր չըմէնտըթէր
իւթթընըն իմթիազընը Ամէրի-
կալը պիր չիւթէթէ վէրմէք
թէքլիթիմէն պապուլ իթ-
տի իշպու թէքլիթ նաֆաա նա-
զըրը նորատունկեան էֆէնտիտէն
կէլմիշ օլտուզը իշիւն՝ Ժէօն. Թիւ
ըրք մէպուլարտան Էքէրիսի
րէտտ եթմէք իւթթէտիլէր իսէ-
տէ, վէրիլէն իշպահաթլար իւզէ-
րինէ ուզուն միւզէքթէրէլէրտէն
սօնրա նիհայէթ գապուլ օլտուտը:
Նորատունկեան էֆէնտիտին
պու Ֆիթիւհաթը Անտօլուտըն
պա խուսուս էրմէնի վիւլայէթ-
լէրինին էհեասընտ սէպէպ օլա-
նագ տըր: իշպու չըմէնտըթէր
իշիւն հիւքիւմէթ թագմինաթ
էօտեմէտիքտէն մատտա խաթ-
թըն իքի թարաֆընտա 20 քի-
լոմէթրօ մէսաֆէտէ պուլուտան
արազիտէ մատէնլէր պուլմագ
վէ իշլէթմէք հագգընա մէգ-
քիւր չիւթէթ հայիզ օլաճաղըն-
տան էհալի տիարը զուրպէթէ
տաղըլմագսըզըն քէնտի վաթա-
նընտա հէմ զըրաաթընը իլէրի
կեօթիւրիւպ չըգարտըզը մահ-
սուլը բարա իտէճէք վէ հէմտէ
աչըլաճագ օլան մատէնլէրտէ չա-
լըչըպ ալիլէսինի սուհուլէթէ
թէնայիւշ իտէպիլէճէք տիր:

Պուլարտան մատտա, Ամէրի
կալըլարըն մուտտէն վէ չըմէն
տիթէր սէպէպի իլէ Անտօլուտըն
հէր քեօչէսինէ տօլմալարը էմ-
նիլէթին ու ասայլիլին թէմինի-
նէ բէք ֆաիտէլի օլաճաղը կիպի
պու խուսուստա էն մաղտուր օ-
լան միլլէթտաշլարըմըզ էն զի-
յատէ ֆաիտէմէնտ օլաճաղար
տըր:

Եթէն — Մալիւմ օլտըզը իւզրէ
վիւքէլա մէճլիսի էէմէնէ մուլ
թարիլէթ վէրմէք իշիւն պիր
ըրօկրամ թէրթիպ իթմիշ իտի.
պու ըրօկրամ մուճիպիլնէ արապ
սէրկէրտէ իմամ Եհեալա թէրք
իտիլէճէք իտի Եհմէն էյալէթի-
նին պէօյիւք գըսմը: Փագաթ

պու տէֆա Եհնի տախիլիէ նա-
զըրը Թալէաթ պէյ Մէճլիսի մէ-
պուսանտա մէլքիւր ըրօկրամըն
պիր թարաֆ իտիլմէսինի վէ
Եհմէն իշլէրինին թէսլիլէսի
քէնտիլնէ պըրագըլմարնը
թէքլիթ էյլէտի Մէճլիս Եհնի
նազըրըն պու թէքլիթիլնի գա-
պուլ իթտի:

Եհմէն Արապլարը իսէ էօթէ
տէ պիւլիւն Եհմէն էյալէթիլնին
սէրպէստիլէթիլնի էլտէ իթմէք
մագսէտի իլէ թիւրք ասկէրլէրի
իւզէրինէ հիւճիւմ վէ միւտարէ-
պէյն տէվամ իտիլարալ էվվէլ-
քի կիւն վիւրուտ իտէն պիր թէ-
լէկրաֆա նազըն, Թահադիլէնին
գալպիլիլէր Բէյիսի վէ էհալիսի պիր
պէօյիւք քէրվան վէ ասքէր իւ-
զէրինէ հիւճիւմ իտուպ, 116 աս-
կէր գըրմըշ վէ նագլ օլուտան
մուհիւմթըզ գապթ իթմիշ տիր:
Հիւքիւմէթ մէլքիւր գապիլէթ
թագիւպ իթմէք իշիւն պիր ա-
լայ ասկէր Եօլլալաճագ տըր,
պուլուտն իշիւն տէ 30,000 լիւրա
թախիս իթտի:

— Եհայէթա պիւնայէն Արապ
ասըլար Սապիալի Մէհմէտին գ-
մանտաւը ալթընտա Ունալայա
հիւճուլ իթմիշլէր վէ մուհիւմթ
տէրօսընը հալայա աթմըլար:
չօգ ասկէրլէր գըրմըշլար վէ ի-
քի թօք պօղմուշլար: Վիւքէլա
մէճլիսի բէրչէմպէ կիւնիւ թէք-
ըր Եհմէն իշլէրի իլէ մէլլուլ
ըտը օտաւա ահվալ աղըրլաշ
մաղտա տըր:

Ալլիւնիւ — Արնափուտըգտա
տախի իշլէր աղըրլաշիլար: Մա-
նաստըրտան թէքըրա Միթրօվի-
ճայա պիր թագուր ասկէր կեօն-
տէրիլմիշ տիր: Եիւքսէք Ալպա-
նիտա իլթիլալըն էօնիւնի ալ-
մագ իշիւն իմտաւ Եօլլալաճագիլար:
Բօկօրփօտա ասկէրլէր վէ ար-
նափուտար պէյիլնտէ գանլը
պիր գալկա վուգու պուլմուշ
տըր: Եհայէթա պիւնայէն թիւրք-
լէր պիր չօք թօլար զայպ իթ-
միշ տիրլէր:

Բէգա իւքէք գօմանտանը Հագ-
գը պէյ վէ մէթրօվսա էքքեա-
նը հարպ Բէյիսի ճալէր պէյ
Բէրանա ճիւլարընտա Արնափուտ-
լարա գարըշ վուրուշմագտա օ-
լուպ թարաֆէյնտէն խայլը թէ-
լէֆիլաթ օլմուշ տըր:

— Սէլանիքտէ 250,000 քիւ-
պարուլ գարայա չըգորրիլար
Սըրբ օրտուր իշիւն՝ թիւրք
հիւքիւմէթիլնին միւտաւտէսիլի:

Կ Ի Ր Ի Տ

Թիւրքիա վէ Կուլանիստան պէյ-
նիւտէ կիրիտ մէսէլէսի սէպէպի
իլէ մուհարէպէ զուհուր իթմէյէ-
ճէք տէմիշ իտիք: զիրա մէսէ-
լէնին հալլը համի տէվլէթլէրին
լէյիլնէ մուհալլէլ իտի էֆքեա-
ըմըզ գաթիլնէ թաստիգ օլուտ
տըր:

Շիմտի տէկիլ Եալընըզ Կիրիտ

քէզաՄաքէթիւն իշլէրի իշիւն
տախի Կուլանիստան վէ թիւր-
քիա պէյնիւտէ միւնաղաա զու-
հուրինտէ տէվլէթլէր քէնտիլէրի
մէսէլէի հալլ իտուպ, իքի թա-
րաֆըն հագազընը մուտա-
զա իտէճէքլէրի կէչէն կիւն պիր
նօթա իլէ Սթանգօլ էլիլէրի Պա-
պը-Ալիլէ իլթար իթմիլէր:

Իշպու Եհնի նօթալը սալը վէ
չարչամպա կիւնքի վիւքէլա մէճ-
լիսի միւլէքէրլէր ալարագ, պիր
ճէվապնամէ գալէմէ ալմըշ տըր:
Պու ճէվապնամէնին մալար միւն-
տէրիճէսի հարթէն պիլիլնէյօր
իսէտէ: անընլէ տէվլէթլէրէ
տէր իմիշ քի՝ Թիւրքիա միւլթ-
թագիլ պիր տէվլէթ օլտըզը հալ
տէ քէնտիսինէ ալիտ մէսէլէլէր
իշիւն Բէյ վէ էֆքեարընը խօտ-
պէլտա քէնտիսի պէյան իթմէյէ
սէրպէսթ պըրագըլմար տըր:
Պապը Ալիլիլ պու ճէվապըն-
տան տախի անալըլիլար քի պէ-
յիւք տէվլէթլէր թիւրքիանըն
տիլկիլնին էլլէրինտէ սըգը
թուլթագտա տըրլար:

Տ Ի Թ Ի Լ Ի Ց Է

Սօն կիւնլէրտէ Վիէննա
պուլուտան մալիլէ նազըրը Վ.
Սալլապաշով պուլկարիա իշիւն
Եհնի պիր իսիլիլար իթմէք ի-
շիւն պալալար իլէ ուղլուշմըշ
տէյօրլար:

— Պուլտան սօնրա բօթա իլէ
50 վէ եա 20 ֆր. գըլմէթիլնտէ
կեօնտէրիլէճէք էքեալար իւզէրի.
նէ կեօմրիւք ալընմամսը վէ 100
ֆրանգա գատար օլան մալար-
տան տախի կեօմրիւք ալազ օ-
լուլմամսը ալիտ օլտուզը տախ-
լէլէրտէն կրօմրիլլէրէ պիլտի.
ըիլմիշ տիր:

— Մատաւ տաղլարընտա զայէթ
գէնկին պիր կիւլիւշ վէ պագըր
մատէնի պուլընմուշ տըր: պու
մատէնտէ էլմաս տախի պուլու-
նուր ըմըշ:

— Պուլկարիանըն Գարատէնիլ
իսկէլէլէլնիւտէ չիմտիլէ գատար
պուլուտան թիւրք գարանթիւնա
իտարէլէրի գալտըրլմըշ տըր:

— Սեպտեմբեր 22 տէ Պուլկա-
րիանըն իսիլիլալիլէթիլնին Եհվ-

մի մախուսը օլմալլէ, պու տէ-
ֆա բէք մուլթանթան սուրէթտէ
թէնվիրաթ վէ շէնլիլէր Եհվ-
մագ իշլէն Պուլկարիանըն հէր
թարաֆընա Սեֆիտտանթալիլաթ
վէրիլմիշ տիր:

— Սեպտեմբեր 27, 28 վէ 29
տա Շուլլաւա հալլաւաթ սէր-
կիսի իճրա օլուլաճագ տըր:
Սէրկիլէ գօնուլաճագ հալլաւաթ
մէճանէն նագըր օլուլաճագ:

— Հոտուտտան պիր թուպըմ
թիւրք ասկէրլէրի Պուլկար թօք-
լաղընտիլլէլէրի իւզէրինէ Պուլ-
կար գօլըրալ, Է ալմէշ իթմիշ վէ
պիր գաշ թիւրք թէլիլէ էյլէ-
րիլլէր տիր:

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Իրաւունք» խմբագրա-
տունէն կարելի է ստանալ
հետեւեալ գիրքերը:

ՂԱՐԻՊ ԱԽՊԷՐ ԳԻՆ 1 ֆր
ԱԶԱՏ ԵՐԳԱՐԱՆ 1 ֆր
ԹԻԱՊԱՆՏ Ա. հատար 1 50 ֆր
ԹԻԱՊԱՆՏ Բ. 2 ֆր
ԻՐԱՆԻՆԻՔԻ հաւաքածոյ մէկ
տարուանը 12 ֆր:
Իրաւ կանխիկ չի զրկուած
յանձնարարութիւնք նկատի չեն
առնուիր:

Դպրոցական տղայոց համար
Ազատ Երգարանը կը վա-
ճառուի 80 սանդիւի:

ԱԶԱՏ ԵՐԳԱՐԱՆ

Ընտիր և նորագոյն երգերու
այս հաւաքածուն յարմարա-
գոյնն է նուէր զրկելու համար
երիտասարդ բարեկամներու ու
5 արեւմտահայերէն և գաղղոցա
կաններու:

Գիրն է Վառնայի մէջ 1 ֆր:
Իսկ գուրս զրկելու ծախքը 10
սանդիւի:

Նամակագրոյմ աւ կընդունուվ
սանդիւմոց (ոչ կերպովա)

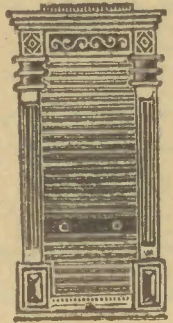
Դիմել «Իրաւունք» խմբագր
թեան:

Издатель: X Курбетянъ
Տպարան «Իրաւունք» — Վառնա

Ե Ր Կ Ա Թ Ե Ղ Ի Ն Ա Ց

ՆՈՐ ԳՈՐԾՍՐԱՆ

ՏԻՐԱՆ ՔԻՆԻՔՅԱՆ ԵՒ ՉԱՐԻԿԻՐԵԱՆ

Երկաթեղինաց նոյ գործարան մը հաստատած են.
ուր կը շինուին ի մէջ այոց խանութներու գրան
և պատուհանի համար պողպատեայ րօլէթներ որոնց
տոկունութիւնը երաշխաւորեալ ըլլալով հաւգերէ գիշերը խիտ
չափաւոր են: Ու և է քաղաքէ եղած յանձնարարութիւն փութով կը
գործ սքրուի:

Դիմել հետեւեալ հասցին
Տ. ՔԻՆԻՔՅԱՆ
Օհրիսսա փողոց ԱՅ 7 Վառնա